

Test znalostí pro Učitelství českého jazyka a literatury (TČJ)

Garantující pracoviště: Katedra českého jazyka a literatury

Stručný popis testu:

Jazyková část testu ověřuje systematickou znalost současné češtiny. Uchazeč by měl prokázat orientaci v systému jazyka a jazykovědy (včetně jejích jazykových disciplín), znalost českého pravopisu a adekvátní kompetenci při práci s textem, stejně jako základní přehled v oblasti mediální výchovy. Sledovány jsou především znalosti z těchto oblastí: obecná lingvistika (systém jazyků), fonetika a fonologie (tvoření hlásek, hláskové změny), lexikologie (významové vztahy slov, procesy obohacování slovní zásoby), morfologie (slovní druhy, mluvnické kategorie, vzory, stavba slova), syntax (základy tradiční a valenční syntaxe – větné členy, syntaktické vztahy, druhy vět, gramatický větný vzorec), stylistika (slohové postupy a útvary, soudržnost textu, komunikační sféry), mediální výchova (médiální komunikace).

Literární část testu prověřuje přehled o dějinách české a světové literatury od antiky po současnost, včetně základních literárněhistorických období (středověká tvorba, baroko, národní obrození, realismus, moderní literatura 20. století) a klíčových autorů a děl. Ověřuje se znalost pojmů literární teorie a genologie (žánry, kompoziční postupy, básnické stopy, myšlenkové koncepty). Samostatná pozornost je věnována literatuře pro děti a mládež a jejím trendům. Kandidáti prokazují schopnost časového a kontextového zařazení děl, správného přiřazení autora a textu i porozumění tematické a ideovým východiskům vybraných autorů.

Úlohy testují znalosti na úrovni bakalářského studia oboru český jazyk a literatura. Mají podobu uzavřených testových položek s výběrem jedné správné odpovědi.

Struktura testu

- Jedná se o 50 testových úloh, za každou správnou odpověď uchazeč získá 1 bod)
- Délka trvání testu: 30 minut

Ukázkové otázky

Jazyková část:

Ve větě „Charitativní akci sponzorovali akciové společnosti a zastupitelé města.“ lze odůvodnit psaní -i v minulém přičestí tím, že

- jde o několikanásobný podmět, jenž se skládá ze jmen v jednotném čísle a v němž není jméno rodu mužského životného.
- **jde o několikanásobný podmět, jenž se skládá ze jmen v množném čísle a v němž je jméno rodu mužského životného.**

- jde o několikanásobný podmět, jenž se skládá ze jména rodu ženského v množném čísle a jména rodu mužského neživotného v množném čísle.
- jde o několikanásobný podmět, jenž se skládá ze jmen v množném čísle a v němž je jméno rodu mužského neživotného.

Určete, jaký syntaktický vztah je vyjádřen ve větě „Petr napsal dopis příteli.“ mezi slovy „napsal“ a „příteli“.

- adjunkce, vyjádřeno kongruencí
- determinace, vyjádřeno adjunkcí
- predikace, vyjádřeno adjunkcí
- **determinace, vyjádřeno rekcí**

Literární část:

Označte, kterou skladbu nenajdeme v Hradeckém rukopise:

- Desatero kázanie božie
- Satira o řemeslnících a konšelích
- **Tkadleček**
- Bajka o lišce a džbánu

Mezi sbírky nonsensové poezie nepatří:

- **Ježipetr aneb Veselé příběhy a žertovné obrázky pro děti**
- Nesmyslné písně
- Jen jestli si nevymejšlíš
- Všelijaká zvířata pro kluky i děvčata

Zdrojová literatura

Jazyková část:

ČECHOVÁ, M. a kol. *Čeština – řeč a jazyk*. Praha: SPN, 2025.

ČECHOVÁ, M.; KRČMOVÁ, M.; MINÁŘOVÁ, E. *Současná stylistika*. Praha: NLN, 2008.

ČERMÁK, F. *Jazyk a jazykověda*. Praha: Karolinum, 2001.

GREPL, M.; KARLÍK, P. *Skladba češtiny*. Olomouc: Votobia, 1998.

HIRSCHOVÁ, M. *Syntaktické rozbory*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1997.

HÖFLEROVÁ, E. *Průvodce tvaroslovím současné češtiny*. Odry: Vade Mecum Bohemiae s.r.o., 2010.

KOPECKÝ, K. *Základy mediální výchovy* [online]. Olomouc: E-Bezpečí, 2025. Dostupné na: <https://e-bezpeci.cz/medialnivychova/>.

Pravidla českého pravopisu pro školu a veřejnost. Praha: Edika, 2023.

Literární část:

DOBROVSKÝ, I. a kol. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež. I. Zahraniční spisovatelé*. Praha: Libri, 2007.

BROŽ, F. *Česká a světová literatura v datech. I., II., III., IV.* Brno: Host, 2001, 2004, 2005, 2006.

ČEŇKOVÁ, J. a kol. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury*. Praha: Portál, 2006.

JANOUSHEK, P. a kol. *Dějiny české literatury 1945–1989*. Praha: Academia, 2007–2008.

LEHÁR, J. a kol. *Česká literatura od počátků k dnešku*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002.

MACURA, V. a kol. *Slovník světových literárních děl. I., II.* Praha: Odeon, 1989.

MACHALA, L. a kol. *Panorama české literatury 1 do roku 1989*. Praha: Knižní klub, Universum 2015.

MOCNÁ, D.; PETERKA, J. a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004.

NÜNNING, A. (ed.). *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno: Host, 2006.

PECHAR, J. *Dvacáté století v zrcadle literatury*. Praha: Filosofia, 1999.

ŠUBRTOVÁ, M. a kol. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež. II. Čeští spisovatelé*. Praha: Libri, 2012.